

ТАҚДИМОТ

МАВЗУ № 8

МАХСУС ФАНЛАРНИ ЎҚИТИШ
ЖАРАЁНИДА ЎҚУВЧИЛАР БИЛИМ,
КЎНИКМА ВА МАЛАКАЛАРИНИ
БАҲОЛАШ

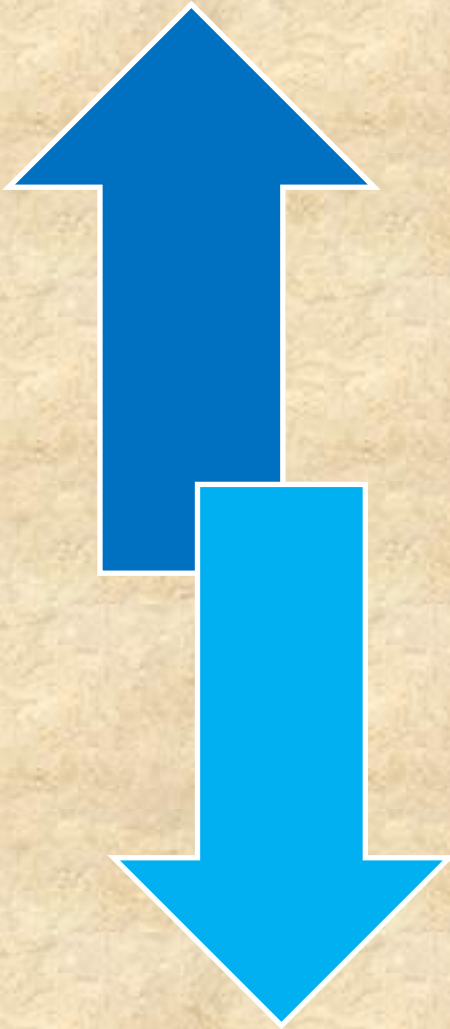
Reja:

O'quv jarayonida nazoratning o'mi
va roli, nazorat shakllari

O'quvchi-talabalar bilimini sinash va
baholash usullari

Ta'lim beruvchining professional
faoliyatdagi rollari

BILIMNI NAZORAT QILISH VA BAHOLASH

Zamonaviy, raqobatbardosh mutaxassis kadrlar tayyorlashda o'quvchi-talabalar bilimni nazorat qilish, sinash va baholashning ahamiyati katta. Agar uni yaxshi yo'lga qo'yilmasa, turli-tuman metodlarni qo'llashimiz, qiziqarli dars o'tish uchun turli topshiriqlar tayyorlashimizdan qat'i nazar, kutilgan natijaga erishib bo'lmaydi. Chunki inson ongida har doim o'z mehnat faoliyatini baholovchi psixologik jarayon ro'y berib turadi.

**O'quv jarayonida
nazoratning o'mi
va roli**

***Baho pedagog uchun o'qishni
rag'batlantirish, ijobiy o'quv
natijalarini shakllantirish,
shaxsga ta'sir etishning asosiy
vositasi bo'lib hisoblanadi.***

O'qituvchi o'quvchi-talabalar bilimini sinash va baholash orqali:

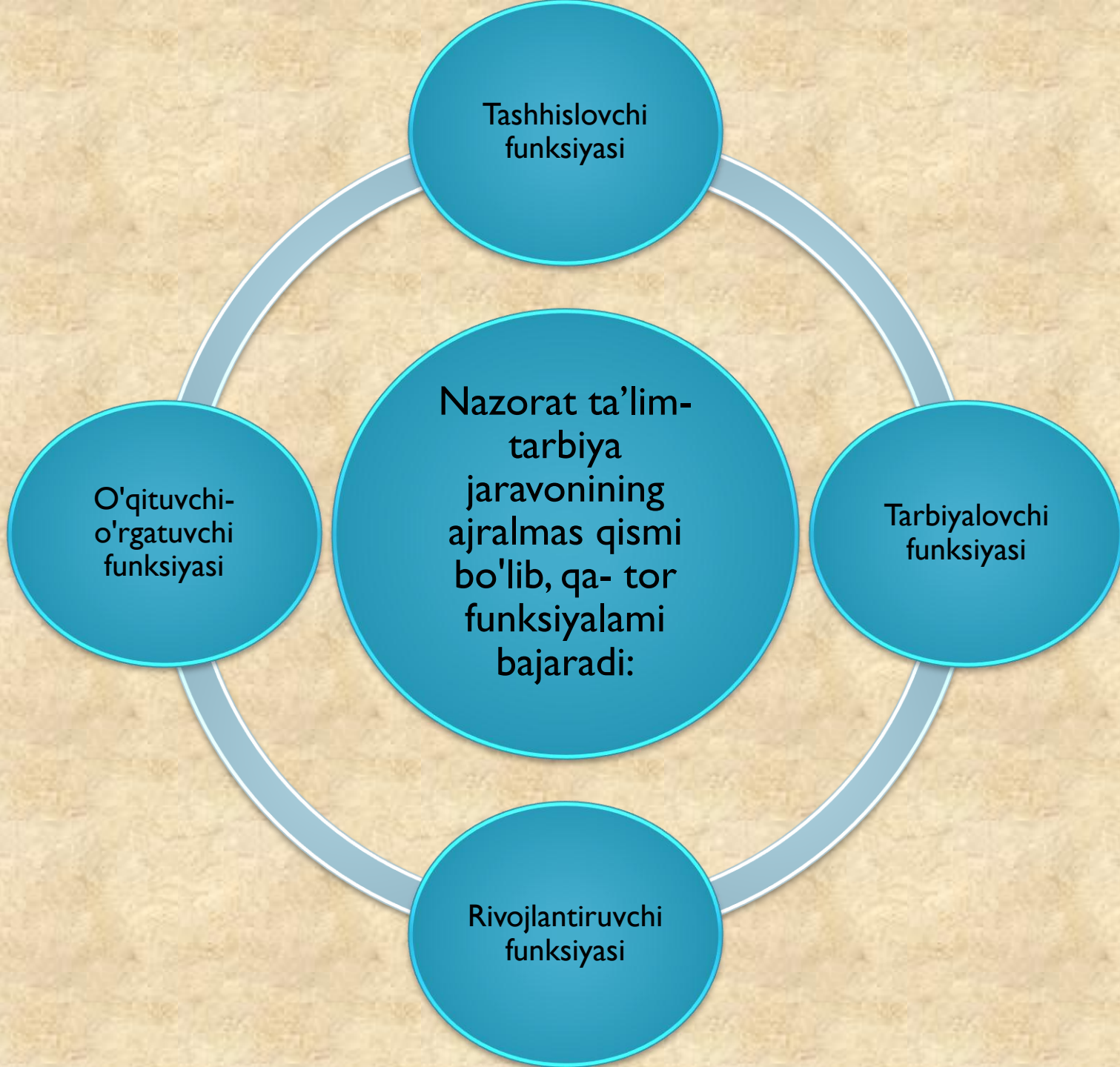
ularning fan bo'yicha nimalarni bilishi, qanday savollarni chuqurroq o'rganishi zarurligi, zaif jihatlari aniqlanadi;

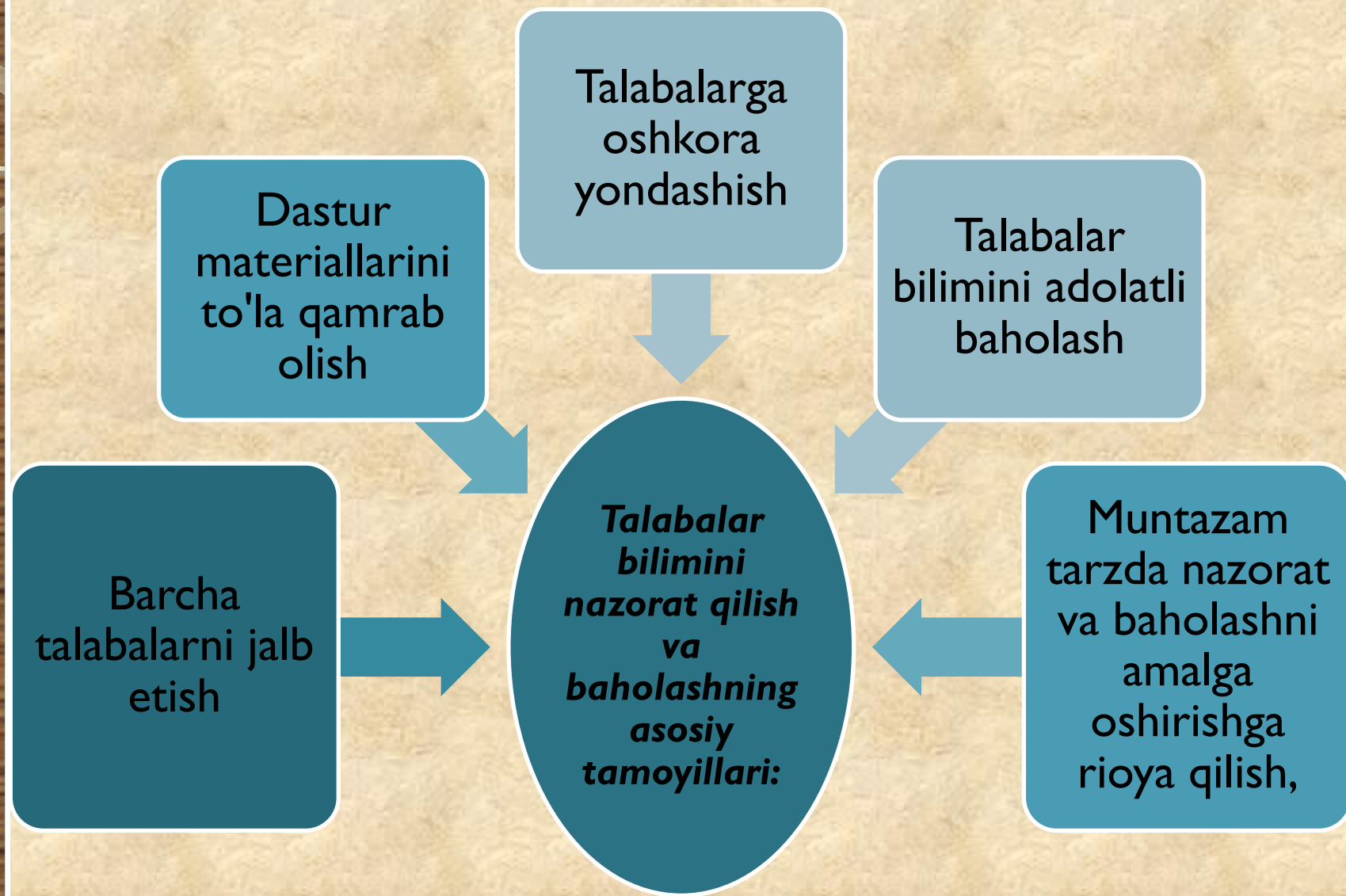
nimalarni, qanday savol, masalalarni o'zlashtirgani haqida axborotga ega bo'ladi;

ota-onalar farzandlarining muvaffaqiyatlari haqida axborot olishadi;

o'qituvchi va o'quv yurti ma'muriyati tomonidan o'quvchi-talabalar bilimini baholash orqali ularni kursdan kursga ko'chirish haqida qaror qabul qilinadi.

86 — 100
foizini tashkil
etsa, «a'lo»

71—85
foizini tashkil
etsa,
«yaxshi»

*Semestr
davomida
fanlar bo'yicha
to'plagan ballar
maksimal
ballning:*

56 — 70
foizini tashkil
etsa,
«qoniqarli»;

55 foiz va undan
kam bo'lsa,
«qoniqarsiz»
baholanadi.

Bilimini sinash va baholashda quyidagi namunaviy mezonlar inobatga olinadi

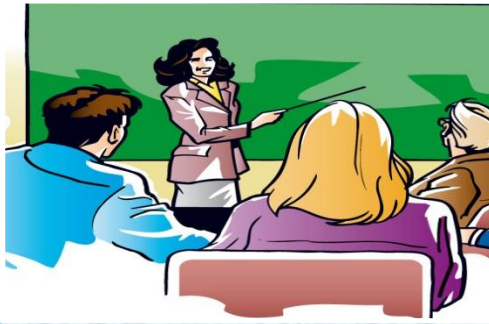
Ball	Baho	Talabaning bilim darajasi
85 - 100	A'lo	Xulosa va qaror qabul qilish; Ijodiy fikrlay olish; Mugtaqil mushohada yuritish; Amalda qo'llay bilish; Mohiyatini tushunish; Bilish, aytib berish; Tasawurga ega bo'lish.
71 - 85	Yaxshi	Mustaqil mushohada yuritish; Amalda qo'llay bilish; Mohiyatini tushunish; Bilish, aytib berish; Tasawurga ega bo'lish.
56-70	Qoniqarli	Mohiyatini tushunish; Bilish, aytib berish; Tasawurga ega bo'lish.
0-55	Qoniqarsiz	Aniq tasawurga ega emaslik; Bilmaslik.

Rubrikatsiya jadvali

Mezonlar	Ball
Asosiy g'oyalar mazmuni aniq bayon qilingan. Muallif mantiqiy izchillikda o'z fikrini ustalik bilan bayon qilgan. Hayotdan misollar keltirilgan. Ish tushunarli til bilan yozilgan. Statistika ma'lumotlardan foydalanilgan. Lug'aviy zaxiraga boy. Ish grammatik qoidalaiga amal qilingan holda yozilgan. Muallifning bilimli ekani ko'rinib turibdi.	5
Asosiy g'oya, mazmun asosan ochib berilgan. Fikr yetarli darajada izchillikda bayon qilingan. Fikr yuritish to'g'ri. So'zlar, iboralar to'g'ri tanlangan va ifodalangan. Matnda minimal darajada xatoliklar bor	4
Asosiy g'oya, savolning mazmuni nffaniq bayon qilingan. To'plangan material, axborotni bayon qilishda izchillik yo'q. So'zlar, iboralar noto'g'ri tanlangan. Gaplar noto'g'ri tuzilgan, xatolar ko'p.	3
Asosiy g'oya, mazmun, savolga javob yo'q. Fikr uzilib- uzilib, bog'lanmagan tarzda bayon qilingan. Ishning tili muallifni savodsizligini ko'rsatib turibdi.	1-2
Ish o'zining mavzusi emas yoki o'qib bo'lmaydi.	0

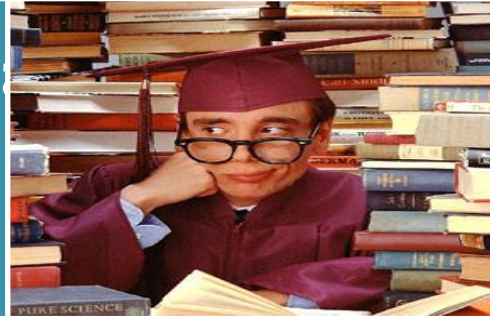
Baholashning turli tiplarini taqqoslash

Topshiriq turlari	Afzalliklari	Kamchiliklari
Masala-mashqlar	Ballda baholash oson. Talabalar bilimni real hayotda qo'llay bilishini, ko'nikmalarini tekshirish, aniqlash mumkin.	Yaxshi masala-mashq- lami o'ylab topish, tuzish oson emas. Talabalar haddan tash-qari hisob-kitobga berilib ketishi mumkin..
ESSe uchun savol, mavzu bo'yicha tayanch iboralar asosida savollar	Savollarni tuzish oson. Talabalar o'z fikrini bayon qilish uchun keng imkoniyatga ega. Tavakkal qilib javob topib bo'lmaydi.	Javoblarni tekshirish uchun ko'p vaqt ketadi. Baholash qiyin.
Testlar	Butun dastur bo'yicha yoki alohida mavzularni qamrab olishi mumkin.	Tavakkal qilib javob topish mumkin. Test savollarini tuzish ko'p mehnat va vaqt talab qiladi.
Ijodiy topshiriq	Fikir yuritishning eng yuqori darajasiga yetishga yo'naltirilgan bo'lishi mumkin. Asosiy diqqat bilimni amaliyotda qo'llashga qaratiladi.	Hamma konsepsiya, mavzular uchun ham qo'llab bo'lmaydi. Kutilgan natijani bermasligi mumkin.

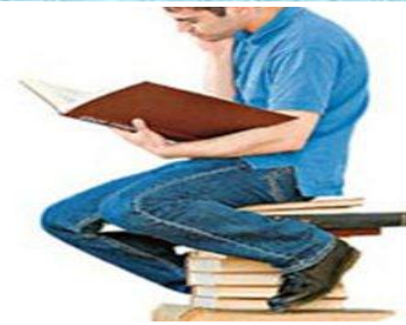
Keyingi yillarda:

generatsiya tizimi v
bilim berish
murakkablashdi;

mavjud bilim va
axborot tizimi bir
echa barobar o'sdi;

bilimda eskirish
tezligi yuqori;

Mehnat bozori ishchi kuchini moslashuvchanligiga alohida talablar qo'yadi. Shuning uchun jahon tajribasida:

o'qish va ish jarayonini yaqinlashtirish va moslashuvchanligini ta'minlash, ularni bir-biri bilan bog'lash;

ishchi kuchi safarbarligini ko'tarish;

ta'lim berish va bandlikning moslashuvchan shakllarini qo'llash;

ish vaqti va ta'lim vaqtini bog'lash, ta'lim vaqti muddatiga va boshqalarga e'tibor berilmoqda.

Talabalarni mustaqil ishini tashkil etish, ularni semestr davomida o'z ustida ishlashga o'rgatish

Turlicha dars berish metodlarini qo'llab, talabalarni darsga faol qatnashishlarini ta'minlash

**O'qituvchining
asosiy
vazifasi:**

**E'TIBORINGIZ
UCHUN
RAHMAT**